

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953 — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 14. februarja 1935.

Štev. 18.

Ne gre tako!

Letošnji proračunski predlog za Dravsko banovino je za približno 12 milijonov višji, kakor je bil lanski. Na zasedanju banovinskega sveta pa se je ta, že itak čezmerno povišani proračun, povečal vsled raznih zahtev in predlogov banovinskih svetnikov še za nadaljnji milijon Din. A niti pri tem povišanju ni ostalo in v banovinski proračun se je vnesla tudi 5% zdravstvena doklada, kakor poroča »Sl. Narod«, da se bo proračun povečal še za poldrug milijon Din, da bo celotni proračunski predlog za 14 in pol milijona dinarjev večji od lanskega.

Razumemo, če skuša vsak banovinski svetnik čim več izviti za svoj okraj, saj komžno ni okraja, ki ne bi imel vse polno potreb in tudi prav nujnih. Toda ta želja po uspehu ne me iti tako daleč, da se pri tem pozablja na glavno vprašanje: kdo bo vse te nove dobrote plačal! Kajti ni mogoče dovoljevati vedno novih podpor, vedno novih izdatkov, ne da bi se poskrbelo tudi za plačilo vseh teh podpor in izdatkov. Vse pa kaže, da nekateri na to neprijetno plat banovinske darežljivosti pozabljajo ali pa je dovolj ne uvažujejo, ker drugače res ne moremo razumeti, da je bil nekaterim že za 12 milijonov Din povišani banovinski proračun še prenizek.

Končno se mora vendar upoštevati, da davkoplačevalci ne plačujejo le banovinskih doklad in taks, temveč da morajo plačevati tudi državne davke in takse, občinske doklade in takse in poleg tega še razne socialne dajatve. Tako državni davki in takse, ko tudi socialne dajatve pa so bile letos in lani že ponovno povišane, pa čeprav vsakdo ve, da je vse poslovno življenje padlo in s tem tudi možnost zaslužka. Davčno breme je zaradi tega postalo že tako neznosno, da je celo vlada v svoji deklaraciji poudarila potrebo znižanja davkov in omiljenja davčne službe. A ne samo poudarila je vlada to potrebo, temveč tudi že dejansko znižala davčno breme ter poleg mnogih olajšav pri plačevanju davkov sklenila tudi znižanje zemljarine.

Vladna ugotovitev o nujnosti znižanja davčnih bremen mora biti zato kategorična zapoved za vse samoupravne zastope in ti bi se morali potruditi, da slede vladnemu primeru in tudi s svoje strani omogočijo olajšanje davčnih bremen. Kajti od tega olajšanja je bistveno odvisno, če se poživijo poslovno življenje ali ne, le od tega pa je odvisno, če se brezposelnost zmanjša ali poveča. Zato je silno napačno boriti se proti zlim posledicam brezposelnosti z zviševanjem davkov, ker se na ta način brezposelnost povišuje, da postajajo njene posledice vedno težje. Nasprotno je treba olajšati boj za obstoj in poslovnem življenju in takoj bo več ljudi našlo zaposlitev in bo s tem padla potreba po podporah.

Posebno pa se moramo čuditi mnenju nekega banovinskega svetnika, ki je bil mnenja, da bi bilo povišanje banovinskih doklad za 2 odstotka tako neznačajno, da se sploh ne bi občutilo. Mogoče, da je dotični gospod res v tem srečnem položaju, da zanj ta 2 odstotka ne igra nobene vloge in morda zanj sploh ni davčno breme posebno važno. Toda kdor komaj zmaguje, ali že sploh ne zmaguje sedanjih davčnih bremen, ta pač ne more biti tako optimističnega mnenja, ker ve, da more tudi že najmanjše povišanje davčnega bremena povzročiti katastrofo.

Ni samo pri nas davčno breme doseglo že višino, ki postaja nezmagljiva, temveč tudi v drugih državah je ista težava. Toda drugod skušajo to težavo premagati na ta način, da omejujejo vse ne nujno potrebne izdatke in da se skušajo ravnati po preizkušnem načelu, da sme človek izdati le toliko, kolikor ima. Naj bi tudi v našem banovinskem svetu upoštevali to zlato resnico in se zavedali, da je davčna moč davkoplačevalcev tako izčrpana, da ne prene-

se novih bremen. Tem manj, ker je letos tudi davčna osnova povišana in bodo že zaradi tega dohodki banovinskih doklad večji. Če pa že mislijo banovinski svetniki, da so nekateri novi izdatki neobhodno potrebni, potem morajo naprej dokazati, da so v resnici že omejili vse ne absolutno nujne izdatke ter da so tudi pri banovinskih podjetjih poskrbeli, da bodo ta donasala maksimum možnih dohodkov. Šele potem bi bila mogoča diskusija o novih izdatkih in s tem o novih davkih, vendar pa bi morali biti ti davki takšni, da ne bi niti najmanj škodovali gospodarstvu. Če pa se n. pr. na-

Gospodarski program novega bana

Na torkovi seji banovinskega sveta je imel novi ban dr. Dinko Puc velik govor, v katerem je orisal svoj delovni program. Uvodoma je poudarjal, da je načelo državnega in narodnega edinstva njegovo vodilno načelo, ker je po tem načelu tudi slovenstvo najbolje zaščiteno. V zvezi s tem je opozarjal na važnost kulturne in etične vzgoje. S kriminalnimi duhovi ni mogoča nacionalna politika in le tisti, ki ima dobro srce more biti tudi dober nacionalist.

Treba pa je tudi skrbeti za dobro gnotno stanje ljudstva in zato mora biti naša skrb, da se čimprej ozdravijo rane, ki jih je vsekala svetovna kriza. Nato je prešel novi ban na svoj gospodarski program ter med drugim dejal:

Struktura Dravske banovine je nekoliko drugačna ko struktura drugih banovin. Tu di pri nas tvori glavni del prebivalstva kmetski stan, toda domača zemlja ne more prehraniti vsega kmetskega prebivalstva. Prvi sin, ki prevzame posestvo, še najde na domači zemlji eksistenco, za drugega in tretjega sina pa že ni več kruha doma. Morata iti ali po svetu ali pa v trgovino, obrt ali industrijo. Zato je povezanost stanov pri nas mnogo večja ko drugod in zato ni mogoče presojati vsa vprašanja le s stališča enega stanu.

Mi moramo gledati na vse zasluge, ki so mogoči in v interesu posameznih stanov posamezne panoge narodnega gospodarstva čim bolj združiti. Najboljša rešitev tako socialnih ko drugih vprašanj bo dosežena, če postavimo naše gospodarstvo na dobro podlago. Naša prva naloga je, da priskrbimo ljudem zaslužek. Ne krčiti prejemkov, temveč dvigati kupno moč naroda, to je pravo sredstvo za ublažitev sedanje neznozne gospodarske krize. V ta namen se moramo posluževati vseh sredstev, ki jih poznamo v borbi proti krizi. Dvigniti treba donos zemlje, z znižanjem železniških tarif omogočiti racionalno eksploatacijo naših gozdov, dvigniti promet, zlasti pa z javnimi deli pomagati ljudstvu.

Veseli me, da je vlada že sprejela v svoj program veliko investicijsko posojilo in da je od tega posojila že velik del namenjen za Slovenijo. Vsaj cestna zveza Slovenije

Pregled drž. dohodkov in izdatkov

Finančno ministrstvo je objavilo pregled državnih izdatkov in dohodkov za december 1934 ter za prvih devet mesecev sedanjega proračunskega leta.

Skupni izdatki občne državne uprave so znašali v decembru 597 milijonov dinarjev, dočim so bili proračunjeni le na 576 milijonov. V decembru l. 1933 so znašali le 554 milijonov, za 28 milijonov manj, kakor pa so bili predvideni po proračunu. Izdatki so torej znašali 103,6% proračuna.

Skupni dohodki državne uprave pa so znašali v decembru 627,5 milijonov, dočim so bili po proračunu določeni le na 576,2 milijona. Dohodki so torej dosegli 108,9 odstotkov proračuna, kar dokazuje, da je bil davčni vijak zelo dobro navit, znatno bolj ko pred enim letom, ko je dosegel le 101,4% proračuna.

Od posameznih dohodkov so dali: neposredni davki 213,7 za 23,7 milijonov več, kakor pa je bilo določeno po proračunu. Še bolj je bil davčni vijak navit v decembru 1933, ko so dali neposredni davki 230

laga trošarina na vodno silo in z novimi dajatvami obremenjujejo celo naši najmanjši žagarji in mlinarji, potem to pač ne more imeti drugih posledic, kakor da se bo cela vrsta mlinov in žag ustavila. Saj se že sedaj komaj vzdržujejo nad vodo.

Ne gre tako, kakor so nekateri začeli v banovinskem svetu, ker gospodarstvo ne prenese nobenih novih dajatev, ker je prišel čas, ko bo treba davčno breme zmanjševati, ne ga pa zviševati. Upamo zato, da bo naš apel našel dober odmev in da ne bo pomenil novi proračun Dravske banovine novo težavo za gospodarstvo.

z morjem je že zagotovljena, ravno tako transverzalna cesta od Št. Ilja k morju ter zveza iz Beograda skozi Dolenjsko na Gorenjsko. Obljubljaja pa se nam poleg tega tudi nekaj železniških zvez. Vsa ta dela bodo ublažila našo krizo. Seveda pa ne smemo računati samo na pomoč države, temveč moramo tudi s svoje strani storiti vse, da se pomaga našemu gospodarstvu.

Nato je govoril ban dr. Puc o davkih. Zavedati se moramo, da davščine same po sebi še nikdar niso ubile naroda, če se je davčni denar uporabil v korist naroda. — Škoda nastane šele tedaj, če se denar ne izda v namen, za katerega se je plačeval.

Seveda pa se ne smejo davčna bremena pretiravati in naloga banskega sveta je, da omili trdote javnih dajatev. Naloga banskih svetnikov je, da presodijo, kaj narod lahko prenese in česa ne more prenesti. Mi bomo izvrševali vse, kar boste vi našli za znosno, če pa bomo spoznali, da je breme pretežko, bomo skušali revidirati svoje stališče.

Ban dr. Puc je nato govoril še o socialnih nalogah banovine ter nato prešel na vladni program, ki je zgrajen na pravilnih načelih. Zato pa je treba tudi poudarjati, da smo res na začetku nove dobe in da prihaja nov duh v upravo države. Tega pa se mora tudi narod zavedati. Nismo na ozkem strankarskem stališču, temveč na mnogo širši platformi sodelovanja vseh konstruktivnih sil države. Vsi so dolžni, da sodelujejo, zato tudi vabimo k sodelovanju vse, in tudi tiste, ki dosedaj niso sodelovali. Če pa kdo kljub temu ne bo hotel sodelovati, potem mu ni mogoče pomagati. Čas bo šel preko njega.

Svoj govor je zaključil ban z besedami: »Kar se mene samega tiče, dam jasno in precizno izjavo: da bom storil vse, kar je mogoče, za napredek domovine, da bom pravičen in objektiv. Vas pa prosim, da mi pri tem delu pomagate.«

S splošnim zadovoljstvom so sprejeli banski svetniki in tudi vsa javnost programatični govor novega bana dr. Puca, ki daje trdno podlago za pozitivno sodelovanje vseh konstruktivnih sil v narodu.

milijonov, za 80 milijonov več kakor pa bi smeli znašati po proračunu. Posredni davki so dali 204,9 milijonov, 8 manj kakor je bilo predvideno. Napram decembru 1933 se je dohodek posrednih davkov zelo dvignil, saj je znašal takrat samo 163,8, mesto 249 milijonov predvidenih. Dvignili so se tudi monopolski dohodki napram proračunjem, in sicer za 4,2 na 133,6 milijonov. Presežki državnih gospodarstev so dosegli v decembru 62,5 milijonov, za 30 milijonov več, kakor je predvideval proračun.

Vsi dohodki splošne državne uprave so dosegli v prvih 9 mesecih tekočega proračunskega leta 5251 milijonov napram predvidenim 5185 milijonom. V l. 1934/35 so se dohodki v primeri s prejšnjim letom povečali za skoraj 440 milijonov in so zato dosegli 101% proračunjenih, dočim leto prej le 91,8%.

Izdatki pa so v tem času znašali skupno 4495 milijonov, dočim bi smeli znašati 5185 milij. Prirastek je torej prav znaten.

Cisti presežek dohodkov nad izdatki je znašal v devetih mesecih tekočega proračunskega leta 756 milijonov, dočim je pred enim letom znašal samo 315 milijonov.

Od skupno doseženih dohodkov odpada:

	l. 1934/35	l. 1933/34
	milj. Din	milj. Din
na neposredne davke	1747	1648
na posredne davke	1785	1513
na monopole	1194	1216
na presežke drž. gospod.	457	360

Od posrednih davkov je dala trošarina 606 (l. 1933 le 441) milijonov, takse 671 (lani le 594) milijonov in carine 507 (lani le 447) milijonov Din. Dohodki so bili torej znatno večji ko pred enim letom, čeprav niso dosegli višine, ki je bila proračunjena za trošarine in takse. Le carine so zaradi povečanega uvoza dale znatno več, kakor pa je bilo predvideno po proračunu.

Razsodba upravnega sodišča o odmeri pridobnine

V postopku davčnih uprav in reklamacijskega odbora, je značilna rešitev upravnega sodišča za Dravsko banovino glede pritožbe proti čezmerni obdačbi.

Davčni odbor v okraju nekega trgovca je odmeril trgovcu za leto 1933. osnovo pridobnine z Din 15.000. Proti tej odmeri se je pritožil davčni referent na reklamacijski odbor, ki je pritožbi deloma ugodil in zvišal osnovo pridobnine na 24.000 Din.

Trgovec se je proti tej odmeri reklamacijskega odbora pritožil na upravno sodišče za Dravsko banovino v Celju, ki je razsodilo takole:

Toženo oblastvo je ocenilo čisti dohodek tožeče stranke v zmislu čl. 57 zakona o neposrednih davkih po svobodnem prepričanju. Iz določb čl. 57, 108, 111 in 120 zakona o neposrednih davkih pa izhaja, da mora davčni, odnosno reklamacijski odbor pri postopanju po členu 57. navedenega zakona izvršiti svojo oceno le na podlagi konkretnih činjenic, lokalnih in splošnih prilik, pri čemer mora pa seveda označiti, katere konkretne činjenice je vzel za podlago svoje ocene. V ugotovitvi, koliko je v letu 1932. pritožnik prodal blaga, ni mogoče zaključek o čistem dohodku 24.000 Din, ki bi ob 5% čistem zaslužku od prometa ustrezal opravljenemu prometu v znesku 480.000 Din, odnosno ob 6% čistem zaslužku opravljenemu prometu v znesku 400.000 Din.

V odmernem spisu je sicer pripomba, da je znašal po izjavi zaupnika tožiteljev promet v letu 1932. najmanj 600.000 Din, vendar se ta pripomba ne more smatrati za podatek v smislu čl. 57. zakona o neposrednih davkih, ker ni navedeno ime zaupnika in okolnosti, na katere le-ta opira svoje mnenje o tožiteljevem prometu 600.000 Din.

Upravno sodišče je moralo tožbi ugoditi in izpodbijano odločbo razveljaviti zaradi nedostatnega postopanja v zmislu čl. 26. upravnosodnega zakona.

Enako je razsodilo upravno sodišče tudi v dveh drugih takih primerih.

Udeležba na mednarodnem sejmu v Milanu

Jugoslavija se tudi letos oficialno udeleži mednarodnega sejma v Milanu, kjer ima svoj stalni razstavnji paviljon, ki vzbuja vsako leto veliko zanimanje. Letos bo velesejem v dneih od 12. do 27. aprila 1935. Organizacija sejma je poverjena Trgovinskemu muzeju Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Interesenti, ki bi hoteli razstaviti v našem paviljonu, naj pošljejo zbirko vzorcev blaga, ki pride v poštev za italijanske trge Muzeju neposredno. Muzej daje interesentom vse potrebne informacije glede udeležbe na sejmu. Naslov Muzeja je: Trgovački muzej, Beograd, Miloša Velikog 29.

Dr. Vl. Murko:

Denarni zavodi v Jugoslaviji

II.

Dolgoročne obligacije

Seveda so denarni zavodi v Jugoslaviji, ki so dajali formalno kratkoročne kredite industriji, pa tudi drugim panogam gospodarstva, računali s tem, da bodo imeli stalen dotok vlog, tako da ne bi bili nikoli primorani odpovedovati takih kreditov. Računali so s stalnostjo vlog tembolj, ker so od nastanka Jugoslavije vloge stalno le naraščale, čeprav so se tu pa tam pojavili taki razlogi, ki bi mogli vzemirmiti vlagatelje.

Nesporno bi bilo tudi za Jugoslavijo z likvidnostnega stališča pravilnejše, ako bi dajali denarni zavodi dolgoročne posojila iz dolgoročnih vlog. Za taka posojila služi v drugih državah predvsem izkupček iz zastavnih listov, ki jih izdajajo na podlagi hipoteknega posojila razne hipotekarne banke, zasebne ali javne, dočim jih pri nas skoraj ni. Deloma je temu krivo nezaupanje naših ljudi v obligacije vobče, ki je po raznih skušnjah, ki so jih imeli z vojnimi posojilom, predvojnimi rentami in z vojno škodo (ratno štetjo) na obroke, precej razumljivo, deloma pa tudi nepoučenost o bistvu obligacij.

Vsekakor bi bila pri nas kriza denarnih zavodov potekala blažje, ako bi bili ljudje imeli mesto vložnih knjižic, ki jih je lahko prezentirati tudi brez vsake potrebe, dolgoročne zastavne liste, ki bi bili stalnejša naložba. Nesporno pa je za denarne zavode vloga (na knjižico ali v tekočem računu) cenejša, kakor zastavni list. Ako bi se storil stalni trg za obligacije, bi se dal s tem doseči tudi stalnejši kurz istih in nižja obrestna mera. Zato vidimo skoraj povsod, da ustanavljajo nove denarne zavode pod državno patronanco, ki imajo namen vzdržati stalne kurze zlasti za državne papirje, ki diktirajo kurz tudi ostalim obligacijam. To funkcijo, skrbeti za stalen kurz državnih papirjev, lahko vršijo seveda tudi že obstoječi denarni zavodi: na Angleškem in sedaj tudi na Francoskem emisijske banke, dočim so na Češkoslovaškem ustanovili poseben Reeskontni in lombardni inštitut, ki daje posojila denarnim zavodom, ki potrebujejo denar, tudi na podlagi njihovih vrednostnih papirjev. Morda bi ti denarni zavodi prišli do potrebne gotovine šele s tem, da bi svoje papirje enostavno prodali na borzi. Tu pa obstoji nevarnost, da bi se s tako ogromno in nenadno ponudbo papirjev iste vrste njihov kurz zelo znižal. Ako pa se nasprotno papirji dajo le v zastavo takemu posebnemu ali staremu inštitutu, se kurz vsled tega ne more znižati, ker se ponudba teh papirjev ne poveča. Tako je pomagano vsem imetnikom dotičnega papirja, nele onim, ki so si s tako zastavo prihranili nevarnost prodaje na borzi pod dosedanjim tečajem. Kurz ostane na prejšnji višini in s tem se lahko zniža obrestna mera za vse dolžnike, kar je vsekakor eminenten interes vsega gospodarstva. Ako pa denarni zavodi vidijo, da se pri takem vrednostnem papirju, na podlagi katerega je vedno mogoče dobiti likvidnostno posojilo, ne morejo pojaviti nikake izgube, bodo take papirje še rajše kupovali in njihov kurz se bo moral popraviti, kar se je dosedaj pokazalo v vseh državah, ki so poskrbele za možnost takega lombardnega kredita.

Največjo korist od teh institucij pa ima država sama kot največji dolžnik v vsaki državi sploh. Edino Venezuela je tako srečna, da sploh več ne pozna drž. dolga, dočim so jo pred vojno blokirala vojna brodovja več držav upni. Ako pomislimo, da so se še pred enim tednom rentirali nekateri naši državni papirji z 11%, bi sledilo iz tega, da je zelo težko najeti za državo novo posojilo po nižji obrestni meri. Vsi vemo, da bi tako posojilo prineslo državi velike koristi, da bi se z njegovo pomočjo mogle graditi železnice in podobna javna dela, ki čakajo na izvršitev in so samo zato neizvedljiva, ker ni denarja za nje, čeprav bi se dalo z njimi zaposliti mnogo ljudi — delavcev in obrtnikov in bi tudi trgovci in industrialci omeli od njih korist. Nemogoče pa je, da bi država plačevala za novo posojilo tako visoke obresti, kakor jih je plačevala še pred kratkim, kajti to bi pomenilo še večjo obremenitev za davkoplačevalce. Zato je samo pozdraviti ukrepe novega finančnega ministra dr. Stojadinovića, ki so dvignili v kratkem času tečaje državnih papirjev za znaten odstotek. Za vse denarne zavode pa bodo

velikega pomena obljubljeni državni blagajniški zapisi, ker bodo zanje idealna kratkoročna naložba.

Od tečaja in torej tudi rentabilnosti državnih papirjev (rentabilnost je razmerje med obrestno mero in tečajem vrednostnih papirjev, izraženo v odstotkih) je pa tudi odvisno, ali bodo mogli izdajati dolgoročne obligacije tudi ostali zavodi, ki imajo pravico izdajati take obligacije, in sicer že omenjene zastavne liste, razen tega pa še komunalne obligacije in melioracijske obligacije, ki služijo za zemljiške melioracije.

Komunalne obligacije izdajajo lahko večje občine ali banovine ali celo srezi kot dolžniki in v takem primeru vršijo same vso službo dotičnega posojila. Oni so direktno dolžniki, izplačujejo sami obresti in izzrebane obligacije, kajti bistvo vsake obligacije (razen pri nas sedaj neobstojećih večnih rent) je, da se amortizira v določenem roku. Pred vojno je znašal ta rok 30, pa tudi 50 ali celo 72 let, dočim se po vojni amortizacija vrši redno v krajšem času, n. pr. v 20 ali celo samo 10 letih, kakor je to bilo pri posojilu zagrebške mestne občine, ki je služilo za odplačilo mestnega dolga pri Gradski štedionici.

Druga vrsta komunalnih obligacij pa je v tem, da zavod, ki ima pravico izdajati dolgoročne komunalne obligacije, emitira iste med publiko ter izroči izkupček od vseh obligacij kot posojilo samoupravni korporaciji, bodisi občini bodisi banovini. Seveda so še drugi samoupravni dolžniki, kakor cestni odbori, šolski sveti, zdravstvene občine itd., ki večinoma izvršujejo svoje trajne investicije s pomočjo posojila.

Posojila za javne namene so tedaj upravičena, ako služijo odplačilu prejšnjega dolga, ki pomeni za dolžnika olajšanje (z nižjo obrestno mero), odnosno ako se prenese obstoječi dolg na drug denarni zavod (t. j. konverzija); razen tega primera pa se večina takih posojil porabi za nove investicije, javna dela, katerih rezultat so potem javne naprave, ki služijo lahko desetletja in stoletja sedanjim in bodočim generacijam. Javne naprave večjega obsega, pa so seveda možne le, ako jih dotični javni korporaciji ni treba odplačati naenkrat, kajti v tem primeru bi morala javna korporacija neznošno zvišati davščine. Ako pa se odplačevanje takega posojila razdeli na dolgo vrsto let (15—20), ni treba občutneje zvišati samoupravnih davščin. Iz tega pa tudi jasno izhaja, zakaj so naše samouprave obsojene k brezdelju — ker nimajo več onih posojil, ki so jih preje dobivale predvsem od hranilnic, jim ni več mogoče izvrševati nobenih investicij, ki bi obenem zaposlile nešteto ljudi.

Dokler ne bodo imeli naši denarni zavodi novih vlog, ne bo mogoče izvajanje niti javnih del v večjem obsegu niti povečevanje industrijskih in obrtniških delavnic, niti ne bo mogoča gradbena delavnost. Gradbena delavnost je sploh predpogoj za oživiljenje celotnega gospodarstva — ko bo ona oživela, bo oživelo tudi ostalo gospodarstvo. Zato tudi razne države pospešujejo gradbeno delavnost z novimi posojili in potrebni garancijami.

Da razumemo to zdravno podporo, si moramo predočiti, kdo vse najde zaposlitve pri novih gradbah. So to kopači, betonerji, zidarji, krovci, kleparji, mizarji, instalaterji, steklarji, polirji, soboslikarji itd., tako da je res težko najti obrtnika, ki ne bi našel zaposlitve na novih gradbah, neglede na to, da je tudi vsem mogočim vrstam obrtnikov, trgovcev in industrijcev možno prodajati svoje izdelke in pridelke. Končno ima od vsake nove stavbe veliko korist tudi kmet, kajti laže bo mogel prodajati svoj les, ki se ga na vsaki stavbi neizmerno mnogo porabi, obenem pa bodo prišli na vsaki stavbi do kruha dosedaj brezposelni delavci, tako da bo tudi kmet laže prodajal svoje pridelke. Nadalje treba pomisliti, da bi se povečala zaposlitev seveda tudi pri vseh onih industrijah in obrtnih, ki izdelujejo take izdelke, katere neizogibno potrebujejo na vsaki stavbi, zlasti izdelke iz lesa in kovin; prav tako bodo tudi oprekarne in cementarne mogle zvišati svojo zaposlitev. V vseh teh industrijah se seveda porabijo velike količine premoga, kar bo povečalo produkcijo premoga in zaposlitev v premogovnikih; v vseh teh industrijah bi se torej povečala zaposlenost

in tako se mora dvigati poraba predmetov vseh vrst.

Glavno zdravilo proti krizi je torej poživljenje gradbene delavnosti. Možno je le s pomočjo posojil, kajti le redkokdo ima toliko denarja, da bi mogel takoj odplačati vse račune za stavbo. Jasno pa je, da posojil ni mogoče dati drugače kakor v tem primeru, ako dobe denarni zavodi nove vloge.

Nova telefonska tarifa

Prometni minister je predpisal nov pravilnik za telefonsko službo, ki vsebuje obenem celotno telefonsko tarifo. Z novim pravilnikom se je temeljito izpremenila telefonska tarifa. Z novim pravilnikom so nadalje uvedene nekatere posebne službe, ki jih doslej ni bilo. Telefonski naročniki so razdeljeni v bodoče v pet skupin, ki plačujejo naročnino po krajevni tarifi kraja, v katerem žive. Vsi kraji države so po številu telefonskih naročnikov razdeljeni v šest razredov. Poleg tega se dele telefonski razgovori z ozirom na razdaljo v medkrajevnem prometu na sedem con, mesto dosedanjih šestih. Novost je, da se razlikujejo določbe velikega in slabotnega telefonskega prometa in so razgovori v času slabega prometa (po noči) znatno cenejši ko v času velikega prometa. Na splošno so vse telefonske takse znatno nižje od dosedanjih, razen nekatere izjemne takse, ki so veljale dosedaj. Najbolj zanimiva novost je, da so instalacijske pristojbine za vse telefonske naročnike v enem kraju enake. Pri sestavljanju nove tarife se je zlasti gledalo na to, da se znižajo tarife za gospodarske sloje in da se s tem pomaga našemu gospodarstvu.

Ekvivalent zlatega franka je po odredbi prometnega ministra za plačilo telefonsko-brzojavnih taks v mednarodnem prometu znižan od 15 Din na 1450 Din. Zato so znižane tudi pristojbine za vse poštno pošiljke v tujino. Nova tarifa velja od 1. marca.

Natečaj za šolske knjige

»Službene novine« z dne 4. februarja so objavile natečaj prosvetnega ministra o izdelavi šolskih knjig nacionalne skupine za srednje in strokovne srednje šole. Razpisani so natečaji za te knjige:

I. Za srbsko-hrvatsko-slovenski jezik:

1. Slovnica srbsko-hrvatsko-slovenskega jezika za nižje razrede srednjih šol;
2. čitanke za 1., 2., 3. in 4. razred srednjih šol;
3. zgodovina jugoslovanske književnosti za višje razrede srednjih šol;
4. zgodovina srbsko-hrvatsko-slovenskega jezika s pregledom naših dialektov;
5. teorija književnosti;
6. antologija narodne pesmi kot pomožna šolska knjiga.

II. Za narodno zgodovino:

1. Zgodovina za 3. in 4. razred srednjih šol.

III. Za zemljepis:

1. Kraljevina Jugoslavija za 4. razred srednjih šol;
2. kraljevina Jugoslavija za VIII. razred srednjih šol.

Za vsako knjigo so določene po tri nagrade, in sicer za slovnico za I. razred po 15.000, 8000 in 5000 Din, za druge slovnice po 20.000, 10.000 in 6000 Din;

za čitanke: po 24 do 36 tisoč, 10 do 15 tisoč in 5 do 8 tisoč Din;

za zgodovino književnosti za 5. in 6. razred po 65, 30 in 15 tisoč, za 7. in 8. razred po 75, 35 in 15 tisoč Din ter za čitanko po 50, 20 in 10 tisoč Din;

za zgodovino srb.-hrv.-slov. jezika po 40, 20 in 10 tisoč Din;

za druge knjige po 25 do 6 tisoč Din.

Rokopisi morajo biti natisnjeni na stroju. Rokopis je treba predložiti v 3 izvodih oddelku za šrednješolski pouk pod šifro. V teku enega leta morajo biti rokopisi predloženi ministrstvu.

Podrobnosti v oglasu v »Službenem listu« z dne 4. februarja.

K temu razpisu moramo pač pripomniti, da so nagrade mnogo previsoke in da se zaradi njih šolske knjige morajo prav znatno podražiti. Te visoke nagrade za knjige, ki so večinoma le kompilacije drugih del, so milo rečeno potrata, ki je ni mogoče zagovarjati. Znova moramo zato poudariti svojo zahtevo, da se izdaja šolskih knjig zopet prepusti zasebnim založbam.

Politične vesti

Politična situacija se po razpustu skupščine deloma tudi zaradi pretirano visokih zahtev volivnega zakona kar ne more prav razviti. Konture bodočega volivnega boja so še čisto nejasne in niso še formirani niti zaradi volivnega zakona potrebni volivni bloki niti še ni bila podana niti ena pomembnejša programatična izjava. Ves volivni boj se omejuje le na »proučevanje situacije«.

Jasno je le to, da bo predsednik vlade nosilec vladne liste in da ima ta lista prav posebno privlačno moč.

Druga definitivna lista je lista Jug. narodne stranke, katere nosilec je bivši poslanec Hodžera. Zaenkrat je privlačnost te liste še zelo majhna, narasti pa morejo njeni upi, ko se bodo morale zatekati posamezne sreske kandidature, ki niso mogle prodreti na vladno listo, na katerokoli državno listo.

Vodstvo oficialne JNS še vedno zboruje in se še ni odločila. V njenem časopisu se pravi, da bo podpirala vladno listo. Kakor poročajo beograjski listi, se pojavljata v njenih vrstah dve struji.

»Obzor« odločno propagira volilno udeležbo ter zavrača dosedanje hrvaško politiko abstinance. Pravi, da bo pri sedanjih volitvah svoboda glasovanja zagotovljena.

Zato je potrebno, da se tudi Hrvati udeležijo volitev.

Nikola Uzunović, Božo Maksimović in Voja Marinković se bodo po časopisnih vesteh umaknili iz političnega življenja. Pri prihodnjih volitvah ne bodo več kandidirali.

Konferenca vseh komandantov bolgarskih garnizij je bila v Sofiji. Na konferenci se je razpravljalo o notranjem položaju na Bolgarskem.

Italija je ultimativno zahtevala od Abesinije, da ji povrne vso materialno škodo zaradi zadnjih incidentov, da plača za vsakega ubitega vojaka po 50 tisoč lir in poleg tega še odškodnino svojem ubitih, da izkaže vojaško čast italijanski zastavi, da kaznuje vse krivce, da izvede preiskavo mešana italijansko-abesinska komisija in da pristane na novo razmejitev. Abesinija je italijanske zahteve odklonila.

Italijanski vrhovni vojni svet je sklenil, da pošlje v Abesinijo okoli četrt milijona vojakov. Posebno mnogo rezervistov je mobiliziranih iz Julijske Benečije. Naši ljudje naj pa pridobivajo Italiji novo zemljo in slavo, a v Italiji sami vseeno nimajo nobenih pravic.

Angleški poslanik v Abesiniji je obiskal abesinskega cesarja in ga opozoril, da mora Abesinija izvršiti vse točke ženevskega sporazuma. Tudi v Rimu bo intervenirala angleška vlada zaradi abesinskega konflikta.

Nekateri francoski in angleški listi poročajo, da hoče Italija Abesinijo z velikimi vojaškimi transporti le zastrašiti. To mnenje pa je najbrže mnogo prepovršno, da bi držalo, temveč je mnogo bolj verjetno, da se v Rimu v resnici sanja o ustanovitvi nove italijanske kolonije.

Italijanski vrednostni papirji so na pariški borzi padli zaradi delne mobilizacije italijanske vojske.

Francoski in nemški veleposlanik sta v navzočnosti Mussolinija podpisala sporazum o novih carinskih predpisih za Posarje.

Nemško propagandno ministrstvo je naročilo vsem listom, da Avstrije in njenih notranjih razmer ne omenjajo. Narodni socialisti hočejo s tem napraviti videz popolne korektnosti do Avstrije. Na drugi strani pa je izšla telefonska knjiga za München, v kateri se navajajo telefonske številke za organizacije avstrijskih nar. soc. za okrožje Tirolsko, Predarlško itd.

Na dan obletnice februarске socialistične revolucije so bile na Dunaju manjše demonstracije, tekem katerih pa je padlo vendarle tudi nekaj strelcev in je bilo nekaj policijskih stražnikov ranjenih.

Močne narodno socialistične celice so odkrili v vrstah avstrijske vladne patriotske fronte.

Konkordatna pogajanja med Španijo in Vatikanom so končana in bo konkordat v najkrajšem času podpisan.

2000 mandžurskih vojakov se je uprlo, ker so bili nezadovoljni z japonskimi oficirji. Uporniki so razrušili vojašnico in nato pobegnili v gore okoli Tientsina. Japonska letala in 4000 mož redne japonske vojske je bilo poslanih nad upornike.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke dne 8. februarja se je njeno stanje izpremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga se je povišala za 143 na 1.298,5, devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 26 na 128,3.

Vsota kovanege denarja se je znižala za 231 na 229,4.

Posejila so se skupno dvignila za 106 na 1.814.

Razna aktiva so se povečala za 12 na 293,8.

Obtok bankovcev se je povečal za 234 na 4.311,5, obveze na pokaz pa so nazadovale za 37 na 1.287,9.

Obveze z rokom so se povečale za 63 na 222.

Razna pasiva so se zmanjšala za 206 na 205,6.

Celotno kritje znaša 29,80%, samo zlato pa 25,42%.

*

Podružnica Narodne banke je bila v nedeljo svečano otvorjena na Sušaku.

Hranilne vloge so znašale pri regulativnih hranilnicah koncem leta 1934 približno 1060 milijonov Din, kar pomeni zmanjšanje vlog za 25 milijonov v primeri s koncem leta 1933. Če pa pristoje k vlogam še nedvignjene obresti, so se hranilne vloge dvignile od 1.085 na 1.139 milijonov Din.

Po zadnjem izkazu čl. Narodne banke se je njena zlata podloga (vse številke v milijonih Kč) povečala za 0,4 na 2.682, devizna in valutna pa za 9,3 na 314,4. Gotovina se je znižala za 3,3 na 268,8, eskontirane menice pa za 16,9 na 788,2. Obtok bankovcev se je povečal za 149,0 na 5.177,0, tekoči računi pa so se zmanjšali za 177,8 na 1.139,4. Kritje se je dvignilo od 42,3 na 42,5 odstotka.

Po izkazu Italijanske banke z dne 31. januarja se je njena zlata podloga dvignila od 5820 na 5822 milijonov lir, devizna podloga pa je padla od 81,2 na 75,5 milijonov lir. Obtok bankovcev se je dvignil od 12.635 na 12.788 milijonov lir.

Na seji glavnega odbora avstrijske Narodne banke je bilo sklenjeno, da se predlaga glavni skupščini banke, da se izplača za l. 1934 8,24 šilingov dividende od delnice.

Allgemeine Deutsche Creditanstalt v Leipzigu, ki je največja nemška provincialna banka, ne bo za l. 1934 izplačala nobene dividende, temveč uporabila ves čisti dobiček za svojo notranjo okrepitev.

Švicarski Bankverein je dosegel lani 8,3 milijonov šv. frankov čistega dobička, za 2 in pol milijona manj kot v l. 1933. Izplačal bo 4,5% dividendo, dočim je lani izplačal 6 odstotno.

Švicarska Kreditanstalt je dosegla v letu 1934 5,86 milijonov šv. frankov čistega dobička in bo izplačala 8 odstotno dividendo, dočim je za l. 1933. izplačala 8 odstotno dividendo.

U. S. A. so letos uvozile zlata za 155 milijonov dolarjev, od teh iz Evrope za 117 milijonov.

Statistika konkurzov in prisilnih poravnav v januarju

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 31. januarja 1935 naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo preteklega leta):

1. **Otvorjeni konkurzi:** v Dravski banovini 4 (5), Savski 5 (4), Vrbaski — (—), Primorski — (2), Drinski 2 (—), Zetski — (1), Dunavski 1 (—), Moravski — (—), Vardarski — (4), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (2).

2. **Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:** v Dravski banovini 6 (10), Savski 9 (5), Vrbaski — (1), Primorski — (—), Drinski 1 (—), Zetski — (3), Dunavski 9 (5), Moravski — (—), Vardarski 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (4).

3. **Končana konkurzna postopanja:** v Dravski banovini 10 (5), Savski 12 (6), Vrbaski 1 (2), Primorski — (2), Drinski 4 (3), Zetski 1 (3), Dunavski 3 (12), Moravski — (2), Vardarski 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (1).

4. **Potrjene prisilne poravnave:** v Dravski banovini 11 (1), Savski 2 (1), Vrbaski — (—), Primorski — (1), Drinski 3 (4), Zetski — (—), Dunavski 3 (1), Moravski — (—), Vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (2).

Gospodarska stiska v Jugoslaviji popušča

Ravnatelj Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Tomičič je objavil v »Morgenblattu« članek, v katerem na podlagi raznih dejstev ugotavlja, da se je začel v jugoslovanskem gospodarstvu preobrat na boljše. Iz njegovega članka posnemamo:

Znaki zboljšanja se množe. Ti znaki so tem bolj pomembni, ker niso posledica kakšnih konjunktorno-političnih ukrepov, kakor so se jih poslužile razne druge države. Zboljšanje jugoslovanskega gospodarstva priznavajo tudi vsa poročila tujih zavodov za proučevanje konjunktura, ki pišejo, da je Jugoslavija edina agrarna država južnovzhodne Evrope, v kateri se množe znaki omiljenja gospodarske depresije.

To je predvsem posledica ugodne žetve. Donos pšenice je bil sicer manjši, ko lani, zato pa se je cena pšenici zelo zboljšala. Kupno moč kmetijskega prebivalstva pa je zlasti povečala ugodna koruzna žetev, ki je dala letos 479,455 vagonov, za 121.648 vagonov več ko lani. Ker pa je bila v drugih državah žetev koruze slaba, bo mogoče vso koruzo prodati, in sicer po boljši ceni ko lani. Tudi cene vseh drugih žit so se popravile.

Povečanje kupne moči kmetijskega prebivalstva se kaže tudi v zboljšanju razmerja med cenami industrijskih izdelkov in kmetijskih proizvodov. Tako je znašala indeksna številka kupne moči agrarnih proizvodov za industrijske izdelke v juniju 1933 84,8%, v juniju 1934 pa 94,6%, v septembru 1933 71,0%, v septembru 1934 pa 93,2%.

Ugodne posledice povečane kupne moči kmetijskega prebivalstva so se pokazale tudi na notranjem trgu ter je proizvodnja v domačih industrijskih podjetjih narasla. Posledica tega je bila, da je bilo število pri Osrednjem uradu zavarovanih delavcev v vseh mesecih l. 1934 znatno večje, ko prejšnje leto. Kako zelo se je dvignila proizvodnja v rudarstvu in kovinski industriji v prvih devetih mesecih l. 1934, kažejo te številke.

Proizvodnja je znašala v tisoč tonah.

	l. 1933:	l. 1934:
premoga	2.270,5	2.397,7
železnih rud	36,4	129,8
bakrenih rud	437,4	486,1
pirita	12,4	18,0
svinčene in cinkove rude	504,5	552,2
kromovih rud	20,2	33,6
sirovega železa	23,2	30,2
sirovega bakra	29,5	32,1
sirovega svinca	5,3	7,8
sirovega cinka	2,4	3,5

Stalno večja zaposlitev delavstva in dvig proizvodnje sta še nadalje povečala potrošnjo na domačem trgu.

Posledica vsega tega je bila, da se je tudi zunanja trgovina povečala. Izvoz je znašal v prvih desetih mesecih leta 1934 2.820.819 ton v vrednosti 3.042,4 milijonov dinarjev, kar pomeni povečanje izvoza v primeri z letom 1933 po teži za 15,4%, po vrednosti pa za 12,6 odstotkov. Zlasti se je povečal izvoz pšenice (za štirikratno), perutnine, gradbenega lesa, goveje živine, koruze, sirovega bakra, suhih češpelj (po teži se je sicer izvoz znižal, a je narasel po vrednosti) in sirovih kož. Razveseljivo je zlasti, da so se cene skoraj vseh izvoznih predmetov zboljšale. Naravna posledica povečanega izvoza je bilo tudi povečanje uvoza, ki se ni omejeval z nobenimi predpisi. Uvoz se je v prvih desetih mesecih l. 1934 povečal v primeri z uvozom v istem času l. 1933 po teži za 8,4%, po vrednosti pa 28,7%. Po vrednosti se je uvoz tako zelo povečal, ker so se večinoma uvažali gotovi izdelki in pa produkcijska sredstva. Kljub znatno povečanemu uvozu pa je bila trgovinska bilanca še vedno aktivna, čeprav ne v tej meri ko v l. 1933.

Gospodarski položaj Jugoslavije se je tudi zboljšal zaradi znatno povečanega tujskega prometa, ki je po statistiki trgovinskega ministrstva z 200.520 tujci in 1.229.766 nočinami dosegel rekordno višino.

Vsa ta dejstva opravičujejo, da pričakujemo v l. 1935 še nadaljnja zboljšanja in da z zaupanjem gledamo v bodočnost. Leto 1935 bo leto oživiljenja v jugoslovanskem gospodarstvu.

K temu optimističnemu poročilu pa moramo pripomniti, da v Sloveniji ni tako ugodna slika gospodarskega stanja. Sadni izvoz je razočaral, lesna trgovina je na tleh, tujski promet tudi ni dal onih dohodkov, ki so jih pričakovali naši hotelirji in gostilničarji, gradbena delavnost je skoraj popolnoma zastala, razmere na denarnem trgu pa se tudi niso zboljšale. O popuščanju gospodarske stiske v Sloveniji zato še ni mogoče govoriti, zlasti ne z ozirom na skoraj neverjetno povečanje davčnih bremen. Slovenija se še nadalje nahaja v težki gospodarski depresiji in optimistična poročila o preobratu na boljše dneve v Sloveniji še vedno ko vest iz daljnih dežel.

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgeva ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Iz trgovinskega registra

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih tvrdkah:

1. **Šinkovec, Kamnik.** Izbrise se zaradi smrti došedanja lastnika firme Šinkovec Jerica, vpiše pa nova lastnica Antonija Šinkovec, trgovka v Kamniku. Vpiše se Tereziji Krhin podeljena prokura.

Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana. Izbrisejo se člani upravnega sveta Josip Spitalsky, Fran Bonač in Ladislav Pečanika, vpiše pa član upravnega sveta Jakob Zadravec, industrialec v Središču.

Splošna maloželezniška družba, d. d. Ljubljana. — Izbrise se član upravnega sveta Evgen Jarc, vpiše pa član upravnega sveta obč. svetnik in slikarski mojster Ivan Košak.

»Vardar«, akcionarsko osiguravajuće društvo — podružnica Ljubljana. Zaradi fuzije družbe »Vardar« v Beogradu, zavarovalnice »Triglav« v Zagrebu in zavarovalnice »Herceg-Bosna« v Beogradu je nastopila naslednja izprememba: Besedilo tvrdke odslej: Zedinjena zavarovalnica, d. d. filijalna direkcija Ljubljana. Tvrdka je podružnica glavnega zavoda, ki je registriran pri trg. sodišču v Beogradu pod firmo »Ujedinjeno osiguravajuće dioničarsko društvo«. Osnovna glavnica znaša 6 milijonov Din, ki je razdeljena na 12.000 delnic po 500 Din v nominalu. Družbo podpisujeta dva upravna svetnika kolektivno ali en upravni svetnik in en direktor, odnosno prokurist, ki ga je v to pooblastil upravni svet. — Vpišejo se upravni svet-

niki: Arnautović Šerif iz Sarajeva, Balaban Emerik iz Budimpešte, Beck Moric, direktor na Dunaju, dr. Božič Milan v Beogradu, dr. Cerović Božidar v Beogradu, Gergely Teodor, generalni direktor v Budimpešti, Hribar Ivan, minister, senator in posestnik v Ljubljani, Maurer Oskar v Beogradu in Willer Oswald, generalni direktor družbe »Phönix« na Dunaju. Vpišeta se prokurista dr. Ladislav Lajovic in dr. Leo Skala, oba v Ljubljani. — Izbrisejo se člani upravnega sveta Mayer Ferdo, Reich Viktor, dr. Schwoner Beno in Stipanović Tomislav ter prokurista Florio Robert in Šinkovec Ivan. Svoje oglase objavlja družba v »Službenih novinah« v Beogradu.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju Ivana in Marije Kenda, hotelirjev in posestnikov na Bledu. Konkurzni sodnik Avsec, konkurzni upravitelj odvetnik dr. Triller v Radovljici. Prvi zbor upnikov dne 28. februarja, ugotovitveni narok dne 26. aprila, oglasitveni rok pa do 12. aprila.

Razglašen je konkurz o premoženju Jurija Lenassija, lastnika tvrdke »Prilika« v Ljubljani. Konkurzni sodnik Avsec, upravnik mase odvetnik dr. Brenc. Oglasitveni rok do 5. marca, ugotovitveni narok dne 8. marca ob 11.

Končano je poravnalno postopanje trgovke Ivanke Urbančič v Ljubljani.

Odobruje se prisilna poravnava, sklenjena med mizarjem Francetom Bergantom v Dravljah in njegovimi upniki.

Svetovna konjunktura se je zboljšala

V svojem četrtnem poročilu o položaju svetovnega gospodarstva naglašajo berlinski zavod za proučevanje konjunktura, da je poslabšanje zadnjih mesecev zopet premagano in da se zopet opaža ugodnejši razvoj svetovnega gospodarstva. Tako se je predvsem dvignil indeks industrijske proizvodnje od 86,7 na 90 v primeri s proizvodnjo v l. 1928. Pričakovati pa je, da se je proizvodnja v januarju še nadalje zboljšala. Tudi na mednarodnem trgu sirovin se kaže zboljšanje. Končala se je tudi besa na delniškem trgu, ki je v zadnji jeseni potisnila tečaje skoraj na vseh velikih borzah na nizino v l. 1933. Zboljšanje konjunktura je nastalo zlasti zaradi dviga ameriškega gospodarstva ter zboljšanja gospodarskega stanja v šterlinških deželah. Glavni vzrok zboljšanja pa je v dvigu kupne moči agrarnih dežel in v večji likvidnosti na kreditnih trgih. Svetovna trgovina pa se kljub temu ni mogla dvigniti v enaki meri, ker so ovire za zunanjo trgovino še vedno v vseh državah prevelike.

Dobave-licitacije

Mestna elektrarna ljubljanska razpisuje dobavo treh merilcev učinka. Ponudbe je poslati do 23. februarja. Potrebna pojasnila dobi ponudnik v pisarni mestne elektrarne, Krekov trg 10, med uradnimi urami.

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 19. februarja ponudbe o dobavi 1 avtomatičnega telefonskega aparata. (Pogoji pri oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 21. februarja ponudbe o dobavi 1000 kg cilindrskega olja.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 21. februarja ponudbe o dobavi parкетов in lesa.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 25. februarja ponudbe o dobavi konjske opreme.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 24. februarja ponudbe o dobavi raznega orodja, 5000 vijakov in 37 kg sveč; do 25. februarja o dobavi 300 m² linoleja in 300 kg lepila za isti, 600 m kosovih preprog, bronce in medenine.

Prodaja čebule. Dne 16. februarja se prodaja pri 1. velopedskem bataljonu v Ljubljani 1500 kg čebule.

Les se prodaja dne 23. februarja ob 10. uri dopoldne pri Direkciji šum brodske imovne občine v Vinkovcih. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Pri ekonomskem oddelku generalne direkcije drž. žel. v Beogradu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 22. februarja za dobavo 562 kg lanenega olja, 270.730 kg lanenega firneža, 1900 kg lanenega firneža za svetle barve, 21.248 kg terpentinovnega olja, 15.210 kg saktivna, 217 kg šelaka; dne 5. marca za dobavo 59.629 kg okroglega železa; dne 9. marca za dobavo 121.950 žarnih mrež za plinsko razsvetljavo; dne 13. marca za dobavo 156.095 kg peresnega jekla ter raznih železnih vijakov in matic; dne 16. marca za dobavo večje množine raznega železa; dne 19. marca za dobavo železa; dne 20. marca pa za dobavo raznega elektromateriala. — (Pogoji pri strojnem oddelku Direkcije drž. železnice v Ljubljani, Ljubljanski dvor, soba 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Adaptacija skladišča v vojašnici v Mariboru se odda z ofertno licitacijo dne 28. februarja pri inženjerskem oddelku Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Prodaja železa. Direkcija pomorskega prometa v Splitu razpisuje javno pismo licitacijo za prodajo starega železa, ki bo dne 27. februarja t. l. (Oglas v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri strojnem oddelku direkcije.)

Dne 26. februarja bo pri Komandi granične trupe v Skoplju ofertna licitacija za dobavo 19.000 kg pocinkane žice. (Pogoji so na vpogled pri inženjerskem oddelku komande.)

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 27. februarja za dobavo žarnic, dne 7. marca za dobavo pisarniškega materiala, dne 8. marca pa za dobavo libel.

Iz združnega registra

Vpisala se je Gospodarska zadruga namoščencev socialnega zavarovanja v Ljubljani. Nova zadruga je izrazito nabavljalna zadruga, ki pa hoče seveda tudi pospeševati pravno povzdigo svojih članov.

Zunanja trgovina

Izvoz v Belgijo

Kakor sledi iz poročila, ki ga je dobil Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, bi prišli za izvoz v Belgijo v poštev ti predmeti:

Hmelj: Leta 1933. je uvozila Belgija iz Jugoslavije 410 stotov hmelja v skupni vrednosti 654.000 fr., leta 1934. že 1155 stotov za 1'8 milijonov frankov.

Ovčje kože so našle v Belgiji dober odjem. Tudi velike možnosti za izvoz lesa so. Zaradi močne poljske konkurence je lani izvoz železniških pragov sicer nazadoval, vendar bi bil izvoz drugih vrst lesa mogoč.

Izvoz pšenice in koruze so najbolj ovirale cene, ki so bile nad svetovno pariteto.

Mogoč pa bi še bil izvoz tobaka, vina in krompirja, ker vlada za te naše predmete v Belgiji precejšnje zanimanje.

*

Naše terjatve proti Nemčiji so narasle dne 9. februarja že na 241 milijonov Din. Klirinška izplačila se plačujejo po avizah do št. 3.167 z dne 25. oktobra.

Čehoslovaška vlada je intervenirala v Bukarešti, da se obnove pogajanja med Rumunijo in Škodovimi zavodi glede nabave orožja. Intervencija je bila baje uspešna.

Avstrijsko-italijanska trgovinska pogajanja so se v Rimu zopet obnovila. Glede stekla je bil že dosežen sporazum. Sedaj se vodijo pogajanja radi avstrijskega izvoza lesa in celuloze.

Gospodarska konferenca baltičkih držav bo v dneh od 14. do 16. t. m. v Stockholmu. Konferenca se udeležijo zastopniki Švedske, Norveške, Finske, Danske in Estonke. V glavnem se bo razpravljalo na konferenci o vprašanih zunanje trgovine ter o predlogu, da bi vse baltičke države nastopale na svetovnem trgu kot ena celota. V ta namen naj bi se polagoma tudi izenačili carinski predpisi vseh baltičkih držav ter izdelala tudi skupna terminologija za vse baltičke države.

V Nemčiji bodo začeli v kratkem splošno uporabljati iz lesa in celuloze pridobljeni umetni bombaž. Umetni bombaž je sicer za okoli 30% dražji od navadnega, toda za umetni bombaž ne potrebujejo Nemci nobenih deviz in to je glavno. Cene lesa so se v Nemčiji nekoliko dvignile, ker bo sedaj narasla poraba lesa.

Promet v Sueškem prekopu se je dvignil od 26,9 milijonov ton v l. 1933. na 28,4 milijonov ton v l. 1934. Temu primerno so se povišali tudi dohodki Sueške prekopne družbe.

Rusija je nakupila v Hamburgu dva parnika s skupno 2700 ton, enega po 1400 ton, v Angliji tri parnike s skupno 8000 ton ter se pogaja za nadaljnje rakupe parnikov na Nizozemskem in Norveškem.

Nagrajeni osnutki lepaka za junijski Ljubljanski velesejem

Razsodišče za presojo osnutkov lepaka za letošnji Ljubljanski velesejem, ki bo od 1. do 11. junija, je prisodilo prvo nagrado Din 2000— osnutku arh. Husa Hermana, drugo Din 500— osnutku V. in D. Bohinca, tretjo Din 250— osnutku Novaka Cirila, četrto Din 250— osnutku Janeza Trpina in peto Din 250— osnutku Hansa Stockbauerja.

Nenagrajeni plakati naj se dvignejo do 15. t. m. v uradu Ljubljanskega velesejma.

20. dražba krzna v Ljubljani

bo kot zadnja v tekočem letu dne 25. t. m. Tako imajo lovci priložnost, da vnovičjo svoj lovski plen, kolikor ga še imajo, sicer jim bo plemenito blago obležalo doma ali pa ga bodo morali pozneje pod ceno dati prekupcem. Lovska prodajna organizacija »Divja koža«, Ljubljana, Velesejem, sprejema blago do vključno 23. t. m.

Svetovna razstava v Bruslju

Po Anversi in Liègeu v l. 1930 pomeni letošnja mednarodna razstava v Bruslju višek svečanosti za proslavo stoletnice neodvisnosti Belgije. Razstava je pod visokim pokroviteljstvom belgijske kraljeve hiše in pod uradnim predsedstvom belgijske vlade.

Program razstave obsega vse proizvode človeške delavnosti: kmetijstvo, trgovino, industrijo, obrt, umetnost, znanost in tehniko z njenimi najnovejšimi iznajdbami in odkritji. Posebno bodo na razstavi poudarjene nove pridobitve na polju prometa, elektrike, radia in kolonizacije. V letu 1935 bo Belgija tudi proslavila stoletnico prve železnice in 50 letnico Kongo-države.

Posebno skrbno bo izdelan na razstavi belgijski oddelek, ki bo prekosil vse, kar je doslej Belgija priredila. Živilska, avtomobilska, kemična, plinska, tekstilna, oblaktilna in usnjarska industrija bodo imele posebne paviljone, katerim se bodo pridružili paviljoni za dekorativno in grafično umetnost, gozdarstvo, lov in ribarstvo, paviljon mesta Bruselj in kolonialni paviljon.

Tudi udeležba tujine bo na razstavi prav odlična. Svojo udeležbo je dosedaj prijavilo že 27 držav, od katerih bodo imele neka-

tere, kakor Anglija, Francija, Italija, Češkoslovaška in Nizozemska tudi svoje posebne paviljone. Zaradi te udeležbe tujih držav se more reči, da bo bruseljska razstava največja razstava po l. 1900.

Razstava bo napravila veličanstven vtis. Razstava bo v onem delu Bruslja, ki se nahaja v bližini kraljevega parka Laeken. Površine bo obsegala 140 hektarjev, z gozdnim parkom, ki meri 17 hektarjev.

Posebne stavbe se grade. So to velike palače, ki so zgrajene v bližini sportnega stadiona, ki ima mesta za 75.000 gledalcev. Vsaka teh velikih stavb je 150 m dolga, 87 m široka, srednja palača pa ima višino 31 metrov. V eni teh palač bo tudi razstava stare belgijske umetnosti.

Odveč je še omenjati, da bo imela bruseljska razstava tudi vse atrakcije, ki jih sploh more danes nuditi svetovna razstava in da bo zlasti njen zabavni oddelek tako zanimiv, da bo prišel vsak obiskovalec razstave na svoj račun.

Slavnostna otvoritev razstave bo dne 27. aprila in vsa Belgija se z vso vnemo pripravlja na ta veliki dan belgijskega napredka in uspeha.

V japonski tvornici letal v Janagari je nastal požar, ki je zavzel velikanski obseg. Zgorelo je 13 poslopij, 17 oseb je našlo smrt v plamenih. Škoda znaša več milijonov jen. Vzrok požara še ni pojasnjen.

Novo središče angleške železne industrije je nastalo v vasi Corby, kjer so v zadnjem času začeli na veliko proizvajati Thomasovo železo. Prej neznatna vas šteje danes že 3600 prebivalcev, grade pa še 900 novih delavskih hiš.

Hišne številke morajo biti odslej po noči v Berlinu razsvetljene.

Doma in po svetu

Novo znamke s sliko kralja Petra II. izda poštna uprava, ko mine državno žalovanje za blagopokojnim velikim kraljem.

Vse stalne in brezplačne karte poslancev prenehajo dne 12. februarja. Tudi dnevnice so bile po 3. februarju ustavljene. Mandati novoizvoljenih senatorjev bodo verificirani šele po 3. juniju, ko se sestane senat.

Jugoslovansko-bolgarska železniška konferenca se je začela dne 15. t. m. v Caribrodu. Namen konference je, da se zboljša železniški promet med Bolgarsko in Jugoslavijo.

Proračun Zetske banovine predvideva skupno 75,1 milijonov dinarjev izdatkov in prav toliko dohodkov. Novi proračun je za 30 milijonov večji od lanskega, zato pa znaša državna dotacija 48,6 milijonov Din.

Na zborovanju učiteljev v Somboru je bilo ugotovljeno, da je v Donavski banovini okoli 200 učiteljev, ki ne znajo državnega jezika.

Uprava sladkorne tvornice na Čukarici je sedaj že drugič znižala plače nameščenec in delavcev.

Poizkusi za gojitev ricinusove rastline v črnogorskem Primorju so se zelo dobro obnesli.

Ameriški zrakoplov »Macon«, največji zrakoplov na svetu, se je ponesrečil in je moral pristati na morju. Posadko so rešili, zrakoplov pa je čisto uničen. »Macon« je bil enako velik in enako zgrajen kakor pred tremi leti ponesrečil zrakoplov »Acron«.

Nad 400 milijonov dolarjev izrednih kreditov za vojaške namene je dovolil ameriški parlament. S tem denarjem se bodo zgradile utrdbe na Havajskih otokih in na Aljaski ter okrepljeno bo bojno letalstvo Amerike. V najkrajšem času naj dobi ameriška vojska 800 novih bojnih letal.

O pomladi poročajo iz arktičnih krajev. V deželi Franca Jožefa se topi sneg in na drugih arktičnih otokih je temperatura nad ničlo. Zato pa še nadalje prihajajo poročila o snežnih viharjih in zametih iz južnih krajev.

Izpod Gibraltarja so začeli kopati tunel, ki bi vezal Pirenejski polotok z Afriko. Tunel bodo gradili 4 leta in bo veljal nad dve milijardi frankov.

Podzemno železnico so dogradili v Moskvi in jo tudi že izročili prometu.

Vežna poročila

Mariborski svinjski sejem

Na svinjski sejem dne 8. februarja 1935 je bilo pripeljanih 55 svinj. Cene so bile te: Mladi prašiči, 7—9 tednov stari, komad 140 do 160 Din, 3—4 mesece 200 do 220, 5—7 mesecev 300 do 350, 8—10 mesecev 400 do 450, 1 leto 500 do 650 Din, 1 kg žive teže 4 do 5, 1 kg mrtve teže 6-50 do 8-50 Din. Prodanih je bilo 26 svinj.

Francoski lesni trg

Cene za jugoslovansko in rumunsko smreko ter jelko so se na francoskem trgu gibale tako-le:

Deske širine od 17 do 36 cm po kub. meter, normalne: 12 mm po 50/52, 18 mm po 75/77, 25 mm po 100/105, 32 mm po 130, 38 mm po 160/170, 48 mm po 210, 54 mm po 220/230 frankov.

Veletrgovina kolonijalne in špicerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže prazne kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!

Štev. 1137/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za Prometno upravo drž. rudnika Zabukovca na dan 27. februarja 1935 pismeno pogodbo za dobavo 1200 kg strojnega olja, 400 kg cylind. olja, 500 kg tovtone masti, 100 kg praš. olja in 100 kg transformatorskega olja. Pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika v Velenju, dne 12. februarja 1935.

Normalne ozke: 12 mm po 40—43/2., 18 milimetrov po 60—63, 24 mm po 80/83 fr.

Bukove etvirane deske I. vrste po 590 do 620 fr. za kub. meter, slavonska hrastovina I. od 900—950 fr., orehovina iz Sev. Amerike po 450—530 fr. za kub. meter.

Hrastove doge (tako imenovane francoške) se iščejo za južnomarsejski trg, in sicer v teh dimenzijah: dolgost 45—100 cm (večina 85—100 cm), debelina 45—55 milimetrov, širina 8 cm in več.

V zadnjem mesecu so bile dosežene cene za doge do 600 fr. za kub. meter.

»Naš Val«

Koliko časa trajajo elektronke radijskega sprejemnika vam pove nova številka naše najcenejše in najbolj pestro ilustrirane tedenske revije za radio, gledališče, film, sport in modo »Naš val«. V »Našem valu« najde vsakdo nekaj zanimivega. Radijski naročniki imajo na 12 straneh pregledno in smoteno urejene programe vseh važnih evropskih oddajnih postaj, imajo prispevke in slike k domačim oddajam, tehnične članke in strokovno, a poljudro pisana navodila za izboljšanje svojih aparatov. »Naš val« prinaša nadalje slike iz gledališča, filmov in skrbi z modno rubriko ter »kulturo telesa« tudi za čtivo za naše ženstvo. Kotiček tujih jezikov, šolski radio, beležke iz radiofonije, gledališkega in filmskega sveta, literarni prispevki in velezanimivi Catinijev roman »Emilio Berenini« so poleg krasnih celostranskih slik stalno zastopani v »Našem valu«. — »Naš val« izhaja vsak petek in velja 12 dinarjev mesečno. Zahtevajte še danes brezplačno in brezplačno na ogled eno številko te odlične revije. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 15. februarja, 11.00: Šolska ura: Izkoristimo odpadke, v njih je denar (Josip Zabkar) — 12.00: Bratci veselji vsi (plošče) — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Na dveh klavirjih (plošče) — 13.00: O verstvih (Fr. Terseglav) — 13.20: Radijski orkester: Uvertire — 13.40: Literarna ura: O Jušu Kozaku (prof. France Vodnik) — 14.00: Radijski orkester — 14.20: Čas, jedilni list, program za soboto — 14.30: Nac. ura: Izvolitev vodje v Orašču l. 1804 — 20.00: Iz novih akor-gov; koncert komornega šramel-kvarteta (gg. Dr. I. Karlin — gosli, M. Grošičar — 2. gosli, V. Dežela — kitara, Vl. Prinčič — harmonika), vmesne samospelve poje g. Mirko Premelč — 21.00: Ruska glasba: Vokalni koncert ge. Popove in g. De Make — 22.00: Čas, poročila — 22.15: Ksilofon so'lo na ploščah.

Sobota, dne 16. februarja, 12.00: Rampampam (pestra revija plošč) — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Rampampam (pestra revija plošč) — 13.00: Radijski orkester — 13.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) — 13.30: Radijski orkester — 13.50: Francoščina (prof. Prezelj) — 14.00: Čas, jedilni list, program za nedeljo — 14.30: Nac. ura: Zagreb-mesto godbe (dr. Širola), iz Zagreba — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.20: Radijski variete. Sodelujejo: ga. Medvedova, gđc. Igličeva, gg. Sancin, Delak, Stanko Zagar in Jelačin ter radijski orkester in plošče, vmes: čas in poročila — 22.20: Pesmi in plesi iz ope-ret na ploščah.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 13. februarja objavlja: Uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti kmetov — Izpremembe in dopolnitve pravilnika za izvrševanje predpisov iz tar. post. 62 zakona o taksah — Odločbo in cenovnik glede proizvodov zavoda »Obilničevo« — Garancijska pisma in vlozne knjižice kot varščina po določbah § 64. zakona o obrtih — Naredbo glede nepravilne instalacije radijskih sprejemnih aparatov — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Štev. 1134/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za Prometno upravo drž. rudnika Zabukovca na dan 27. februarja 1935 pismeno pogodbo za dobavo 2400 kg čistega benzina. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika v Velenju, dne 11. februarja 1935.

Spedijsko podjetje

R. Ranzinger

Ljubljana Telefon 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glav. kolodvora. Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

Naročajte in širite
»Trgovski list«!